

HI-FI

И МУЗИКА

19

ДО „ДАСКЕ“!

Надам се да су бар неки дискофили опседнути снагом звука па зато и спремни да својим пријатељима демонстрирају застрашујућу енергију звука свог система, с положајем потенциометра снаге на „само 10 сати“, сада одустали од такве работе. Уосталом, пажљивим читаоцима ове рубрике из прошлог броја не може се више продавати рог за свећу. А онима који не читају „Здрво!“, може да и може — то је њихов проблем!

А сада да видимо још неке „штосове“

са потенциометром на „преподневно време“!

У прошлом броју остало је отворено питање: шта да се ради ако имамо више потенциометара снаге, нпр. на пријемнику, магнетофону, касетофону, па чак и на самом излазном појачалу, што је необично, али не и немогуће? Одговор је, вероватно, приложен уз сваку од ових компонената. Ко располаже амбициозним Hi-Fi системом, састављеним

од одвојених компонената, тај има и перспекте сваке од њих, са описом свих функција, па и потенциометра снаге. Ко, пак, има интегрисани систем — у једној шашији и претпојачало, и пријемник и излазно појачало — тај овакве проблеме нема јер у таквим интеграцијима постоји само један потенциометар.

За оне који су сами саставили ланац уређаја од компонената било исте, било разних продукција, осим упутстава приложених уз сваку компоненту, важи и једно неписано ОПШТЕ ПРАВИЛО — да сви ови потенциометри на програмским компоненатама служе за **ИЗЈЕДНАЧАВАЊЕ** доведених сигнала на претпојачало. Како је свака компонента понаособ повезана с одговарајућим улазима у претпојачало, то вам је сигурно морало пасти на памет да проверите јесу ли сви улази у претпојачало исте или различите осетљивости. Можда је ваше претпојачало осетљивије на улазу за радио-пријемник него на улазу за магнетофон. Ако је осетљивост улаза за радио-пријемник нпр. 70 милivolта — а то значи да је потребно само 70 милivolта да би претпојачало произвело референцијални излазни сигнал, а осетљивост улаза за магнетофон 200 милivolта, врло је вероватно да ће, при истом положају главног потенциометра снаге на претпојачалу, радиоемисија бити много гласнија од репродукције музике с вашег магнетофона. Ето вам прилике за „штос“! Похвалите се свом пријатељу да ваш систем грми са потенциометром на „преподневно време“. Наравно, само кад је укључен пријемник — али, то не морате рећи!

Да бисте избегли непријатне шокове гласноће при промени положаја бирача програма на претпојачалу (рецимо, кад пребаците бирач програма са грамофона на радио или кад вам досади радио — на магнетофон) најбоље је да **ИЗЈЕДНАЧИТЕ** излазне сигнале сваке компоненте, већ према осетљивости улаза у претпојачало! Стартујте са грамофоном. Одређена звучница, монтирана у ручки грамофона, има одређени излазни сигнал при референцијалној брзини игле (обично, 5,5 cm/s) који је таквог реда величине (за магнетске звучнице обично 3 до 4 милivolта) да добијате задовољавајућу гласноћу му-

зике при положају потенциометра снаге на „12 сати“, или ту негде око тога. Кад сте то утврдили, пребаците бирач програма на радио-пријемник. Ако је сада гласноћа музике са радија превелика, немојте окретати главни потенциометар на претпојачалу са 12 на 11 или 10 сати, него смањите излазни сигнал из вашег пријемника помоћу његовог потенциометра, наравно ако га има! Смањујте га све док не добијете ону гласноћу какву сте имали слушајући плоче. И, обратно, ако је излазни сигнал из пријемника премалан за жељену гласноћу, онда појачајте његов излазни сигнал — његовим потенциометром! А, онда, такав исти поступак примените и са магнетофоном!

Међутим, шта ако и излазно појачало има свој леви и десни потенциометар? Пре свега, они нису то! Они су само лимитери улазне осетљивости. Замислите да неким чудом имате чувено црно стереофонско излазно појачало **McINTOSH 275**. На сваком улазу — по један потенциометар! До краја отво-

рен потенциометар значи пуну декларисану осетљивост улаза, а она овде износи 0,5 волти за излазну снагу 75 вати. То је сјајно! Али, замислите сад да сте толики срећник да имате и бриљантно, модерно претпојачало **SANSUI CA 3000** које тек при свом излазном напону од 1,3 волта има најмања могућа хармонска и интермодулациона изобличења! Шта сад? Како се усудити и подесити да ниво излазног сигнала претпојачала осцилира у просеку око 1,3 волта, кад излазно појачало **MC 275** већ код 0,5 волти производи своју максималну снагу? Па, просто! Употребите потенциометар на излазном појачалу, тј. **смањите** његову улазну осетљивост од 0,5 на 1,3 волта.

Дакле, комбинација **SANSUI CA 3000** и **McINTOSH 275** радиће оптимално, ако излазно појачало учините мање осетљивим на његовом улазу. Тиме бих, за сада, завршио причу о потенциометрима снаге.

И тако „штосови“, бар за читаоце „Здрво!“, више не вреде!

ког израза (динамика) просечан ниво снимка морао је бити спуштен, дакле, нижи него што је уобичајено, те жалимо што су најтеша места на нивоу шума траке и површине плоче, али нас, за награду, чека досад непознато уживање у сјајно раскриљеној динамици звучног записа. А она је сигурно бар за 10 децибела већа него на било којој плочи до сада! Они који су пратили ову рубрику од првог броја, врло добро знају шта то значи унапредити динамички ранг, нпр. од 60 на 70 децибела!

А **GALE** зна то још боље. Зато и стартује искључиво с уметничком музиком. Вероватно не из естетских принципа и због строгог укуса већ једноставно зато што забавна музика **HEMA ДИНАМИКУ**, дакле управо ону димензију музике коју **GALE** жели да демонстрира. Покушајте да набавите једно од пет досад изашлих издања (Бахове комплетне сонате за флауту — 2 плоче — или Бетовенове клавирске сонате „Валдштајн“ и „Апационату“, Италијанску музику 17. века, а изнад свега плочу са музиком за ударалке на којој доминира Сребриерова „Симфонија за ударалке“) или свих пет, ако имате новца јер су **GALE** плоче дупло скупље од осталих!

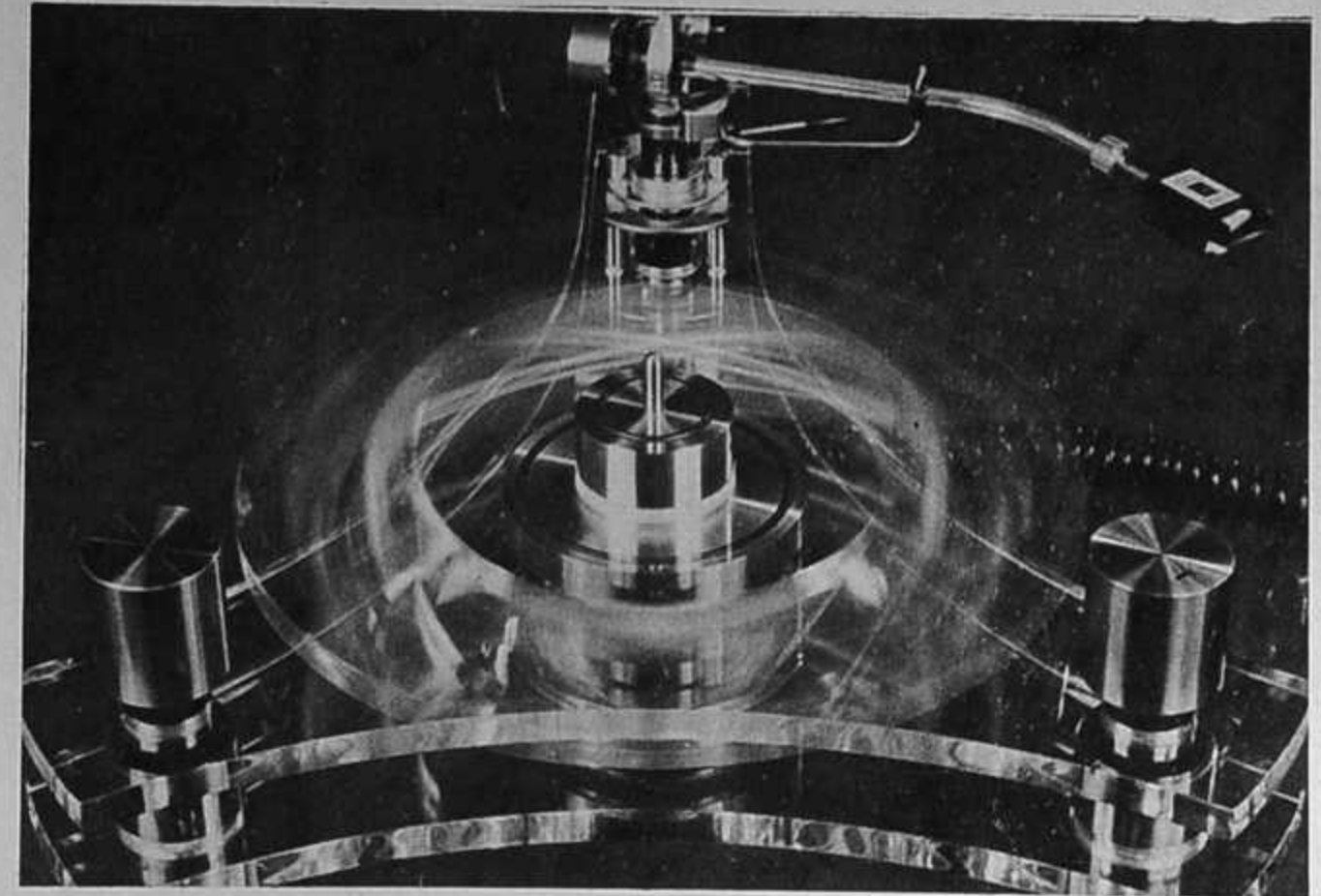
Ипак, ненадокнадива је штета што су највећи музички уметници под угово-

ПЛОЧЕ ЗА 21. ВЕК

Пепршави, транспарентни дизајн грамофона **GALE** крунисан је незапамћеном, нечувеним ценом, нпр. 2.500.000 италијанских лира. Зато је за већину дискофила једино и познат, као изложбени експонат, са ефектних рекламних фотоса, као овај, на пример. Али, оставимо, како то налажу закони пристојности, овај експонат нетакти, гим! Оставимо га пре свега зато што се у његовом одсјају догађа нешто много озбиљније и узбудљивије.

GALE грамофон ускоро ће постати прошлост, али зато **GALE** реке гала плоче за будућност. Додуше, у последње време више мануфактуриста тврди да су њихове плоче закорачиле у 21. век — **SHEFFIELD LAB, AUDIO LAB, CRYSTAL CLEAR, DENON PCM, TELARC, THREE BLIND MICE, REFERENCE RECORDING**, већина из Америке или Јапана. Да ли је оно чиње се они поносе, **ДИРЕКТНО РЕЗАЊЕ** плоче, виза за 21. век, не знам!

GALE плоче не наседају томе. Оне су заиста нешто сасвим ново. То, пре свега, нису **директно резане** плоче. Тежиште **GALE** философије је конзервирање неокрњене **изворне динамике** музицирања. Њихови аудио-инженери дефинитивно одбацују читав арсенал компонената које се, иначе, као станога вуку од микрофона до пресе за плоче, и без којих се ниједна друга продукција плоча не може ни замислити. **GALE** неповратно одбацује деградирале хируршке маказе за природан звук, најразноврсније „компресоре“, „лимитере“ и све друге „еквализере“ осим **RIAA** еквилизације. Једноста-

вно, магнетофон који прослеђује сређени снимак појачалу резача, иста је она машина на којој је и направљен тзв. „мастер“-снимак. Но, да не опустим сада **GALE**-ову технологију — само би о њиховој оригиналној употреби микрофона могла да се напише посебна студија!

То што чујемо је важно, зар не! А то је не само сонична атмосфера — обиље информација просторности звука, него што је најбитније, пун фреквентни опсег са природним екстремима на доњем и горњем крају и готово шокантан распон динамике. Наравно, да би се модулисала ова најдрагоценија компонента музич-

ром са Декон, Филипсом, ЕМИ-ем и другим водећим кућама, па их, вероватно, никада нећемо чути на **GALE** плочама. А да Дека, Филипс и други крену путем **GALE**-ове технологије — наде нема! Не зато што то не би хтели већ зато што **МОРАЈУ** одржавати велике тираже, а то значи **брзотетну продукцију**, при којој се нема времена чак ни за процес лаганог хлађења код пресовања. Зато су све плоче мање или више криве. **GALE** не мора патентирати свој проналазак, јер има времена за најпедантније одвијање сваког процеса. А то време има зато што га, на крају, наплаћује.

